

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування

Факультет управління, економіки та права
(назва факультету)

Кафедра права
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-
виховної роботи
Віталій Боярчук

«___» _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Цивільне право України

Галузь знань 08 Право

Спеціальність 081 Право

Львів 2024

Робоча програма дисципліни «Цивільне право України» для студентів спеціальності 081
«Право» денної та заочної форми навчання.

Розробник: к.ю.н., доц. Ратушна Б. П.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри права.

Протокол від 28 » серпня 2024 року № 2

Завідувач кафедри _____ Грещук Г. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії (ради) факультету управління,
економіки та права.

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова методичної комісії _____ Ковалів В.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Львівський національний університет природокористування, 2024 рік

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Ступінь вищої освіти «Бакалавр»

Спеціальність **081 «Право»**

(шифр і назва)

Характеристика навчальної дисципліни: *нормативна*

Кількість кредитів - 9

Загальна кількість годин – 270

Індивідуальне науково-дослідне завдання: курсова робота
(назва)

Вид контролю: іспит

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3 год. в 3 семестрі, 3 год. в 4 семестрі.

2. Програма навчальної дисципліни **Загальна частина цивільного права України**

Тема 1. Цивільне право в системі права України.

Цивільне право як галузь права України. Предмет і метод цивільно-правового регулювання. Принципи та функції цивільного права. Система цивільного права України.

Цивільне право як наука. Предмет і метод науки цивільного права. Цивільне право та інші юридичні науки. Стан та проблеми розвитку науки цивільного права. Значення цивілістичної науки у становленні та удосконаленні цивільного законодавства і практики його застосування.

Цивільне право як навчальна дисципліна. Система курсу, науково-методична база його вивчення та основні завдання.

Цивільне законодавство як система нормативних актів. Співвідношення галузевого і комплексного законодавства.

Акти цивільного законодавства України та їх види. Цивільний кодекс України, інші нормативні акти цивільного законодавства. Міжнародні договори в системі цивільного законодавства України. Цивільно-правовий договір. Співвідношення нормативного акту, договору, правового звичаю.

Сфера дії цивільного законодавства.

Застосування аналогії закону і аналогії права.

Тема 2. Характеристика цивільних правовідносин.

Цивільні правовідносини, їх поняття та особливості. Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин. Суб'єктивне цивільне право і суб'єктивний цивільний обов'язок як зміст цивільних правовідносин. Підстави виникнення цивільних правовідносин. Види цивільних правовідносин. Поняття юридичного факту. Класифікація юридичних фактів у цивільному праві. Юридичні склади.

Тема 3. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Способи індивідуалізації фізичних осіб. Поняття, зміст цивільної правоздатності та дієздатності фізичних осіб. Зміст, виникнення і припинення цивільної правоздатності та дієздатності фізичних осіб. Деліктоздатність.

Обсяг дієздатності неповнолітніх. Обмеження фізичних осіб у дієздатності. Визнання фізичної особи недієздатною. Порядок та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою та оголошення її померлою. Наслідки з'явлення особи, що була визнана безвісно відсутньою або оголошена померлою.

Основні поняття опіки і піклування. Фізична особа-підприємець: поняття, особливості правосуб'єктності.

Тема 4. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття та ознаки юридичної особи. Організаційно-правові форми юридичної особи. Порядок утворення, установчі документи, державна реєстрація. Правосуб'єктність юридичних осіб. Управління юридичними особами.

Місцезнаходження юридичної особи. Відокремлені та невідокремлені структурні підрозділи юридичної особи. Філії, представництва.

Припинення діяльності, реорганізація та ліквідація юридичних осіб: поняття, підстави, способи, правові наслідки. правонаступництво юридичних осіб.

Види юридичних осіб. Підприємницькі, непідприємницькі, комерційні, некомерційні організації та товариства. Господарські товариства та об'єднання.

Виробничі і споживчі кооперативи. Поняття та види підприємств. Селянські (фермерські) господарства. Державні бюджетні установи. Об'єднання громадян як юридичні особи.

Тема 5. Участь держави та територіальних громад у цивільних відносинах.

Держава, територіальні громади як суб'єкти цивільних правовідносин. Цивільна правосуб'єктність держави. Правові форми участі України, Автономної Республіки Крим, інших територіальних утворень (громад) як суб'єктів цивільних правовідносин. Органи та представники, через яких вони діють у цивільних правовідносинах.

Тема 6. Характеристика об'єктів цивільних відносин.

Поняття та види об'єктів цивільних прав. Правове поняття речі. Класифікація речей та їх правовий режим. Поняття майна та майнового комплексу у цивільному праві.

Інші об'єкти цивільних правовідносин: гроші, цінні папери, результати творчої діяльності, дії (послуги). Нематеріальні блага як об'єкти цивільних правовідносин.

Особисті немайнові блага як об'єкти цивільних правовідносин. Загальні поняття про особисті немайнові права фізичних осіб та їх цивільно-правове регулювання.

Тема 7. Правочини. Договір як різновид правочину.

Поняття правочину, його ознаки та види. Умови дійсності правочину. Форма правочину.. Державна реєстрація правочину. Місце вчинення правочину. Правові наслідки недодержання сторонами вимог закону про вчинення правочину. Тлумачення правочину. Право на відмову від правочину. Недійсні правочини. Правові наслідки недійсності правочину.

Договір як різновид правочину. Поняття, види, значення і функції договору в цивільному праві. Договір як юридичний факт і засіб регулювання цивільних правовідносин між його учасниками. Принципи договірних відносин. Принцип свободи договору.

Зміст договору, характеристика його умов та тлумачення.

Укладення договору. Переддоговірні спори. Динаміка договірних правовідносин.

Система цивільно-правових договорів. Попередній договір та його правове значення. Публічний договір. Договір про приєднання.

Тема 8. Представництво в цивільному праві.

Представництво як спосіб здійснення права і виконання юридичного обов'язку. Підстави виникнення представництва, його види, зміст.

Довіреність: поняття, зміст, види, форма. Строки чинності. Передоручення, припинення представництва за довіреністю. Скасування довіреності. Відмова від вчинення дій за довіреністю.

Правові наслідки вчинення дій неуповноваженою особою або з перевищенням повноважень.

Тема 9. Здійснення цивільних прав та їх захист. Виконання цивільних обов'язків.

Принципи та способи здійснення цивільних прав та обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Зловживання правом, його визначення у цивільному праві. Взаємний зв'язок прав і обов'язків суб'єктів цивільних правовідносин. Значення моральних норм і принципів у визначенні меж здійснення суб'єктивного цивільного права. Цивільно-правові наслідки зловживання правом. Виконання цивільних обов'язків.

Тема 10. Строки (терміни) у цивільному праві. Позовна давність та її перебіг.

Поняття та значення строків (термінів) у цивільному праві. Види строків і термінів у цивільному праві. Порядок обчислення строків у цивільному праві. Позовна давність: поняття та види. Зупинення та переривання строків позовної давності. Поновлення строків позовної давності.

Договірні строки виконання обов'язків. Поняття прострочення. Набувальна давність.

Тема 11. Характеристика особистих немайнових прав особи.

Поняття та правова природа особистих немайнових прав. Зміст особистого немайнового права. Види особистих немайнових прав фізичних осіб: права, які забезпечують фізіологічне (природне) існування особи; права, які забезпечують соціальне буття особи. Поняття права на честь, гідність, ділову репутацію, їх зміст та особливості. Здійснення особистих немайнових прав. Забезпечення здійснення особистих немайнових прав. Захист особистих немайнових прав фізичних осіб. Його види та способи.

Тема 12. Загальні положення права власності.

Поняття власності та права власності. Характеристика змісту права власності.

Форми та види права власності, їх законодавче закріплення.

Способи набуття та припинення права власності. Момент виникнення права власності. Межі здійснення права власності.

Речові права. Довірча власність. Приватна власність в Україні. Поняття та зміст права приватної власності. Суб'єкти права приватної власності. Межі здійснення права приватної власності її суб'єктами.

Об'єкти права приватної власності. Право власності на житло. Садиба, як об'єкт права приватної власності.

Приватизація державного житлового фонду та майна державних підприємств як підстави набуття права приватної власності.

Інші підстави виникнення права приватної власності.

Право власності юридичних осіб. Юридична особа як суб'єкт права власності.

Загальна характеристика права власності різних видів юридичних осіб.

Право власності господарських товариств, кооперативів, підприємств та їх об'єднань.

Право власності об'єднань громадян, релігійних, політичних, профспілкових організацій.

Права засновників та учасників щодо майна юридичної особи.

Право державної та комунальної власності. Поняття права виключної власності народу України та його об'єкти. Здійснення народом України права виключної власності.

Право державної власності. Поняття суб'єктів, об'єктів права державної власності та їх види.

Підстави виникнення та припинення права державної власності Управління державним майном.

Право комунальної власності. Суб'єкти і об'єкти права комунальної власності.

Право спільної власності. Поняття та види спільної власності.

Суб'єкти права спільної власності. Підстави виникнення та припинення права спільної власності.

Спільна сумісна та часткова власність.

Право привілейованої купівлі частки у спільній власності.

Поділ та виділ спільного майна.

Звернення стягнень на спільне майно.

Правовий режим майна подружжя.

Тема 13. Речові права на чуже майно.

Поняття, загальна характеристика речових прав на чуже майно. Співвідношення права власності та інших речових прав. Види речових прав на чуже майно. Види прав на користування чужим майном. Сервітути. Емфітевзис. Суперфіцій. Поняття права володіння (посідання). Володіння і право власності – характеристика співвідношення.

Суб'єкти володіння. Володіння на основі права та фактичне володіння. Законне і незаконне володіння. Правовий захист володіння. Відповідальність за незаконне володіння. Захист права власності та інших речових прав.

Тема 14. Право інтелектуальної власності.

Поняття та об'єкти права інтелектуальної власності. Авторське право: поняття, суб'єкти та об'єкти авторського права. Твір як об'єкт авторського права. Поняття, суб'єкти та об'єкти суміжних прав.

Особисті немайнові та майнові права автора. Захист авторських та суміжних прав.

Види промислової власності. Поняття і види результатів творчої діяльності, що охороняються авторським правом. Межі суміжних прав. Патент та порядок його одержання.

Тема 15. Цивільно-правовий захист права власності та інших речових прав.

Основні засади захисту права власності та забезпечення їх державою. Способи захисту права власності та їх система.

Витребування майна з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Розрахунки при поверненні речей з чужого незаконного володіння.

Вимоги про усунення порушень, не пов'язаних з позбавленням володіння (негаторний позов). Захист прав володільця, що не є власником.

Позов про визнання права власності.

Інші способи цивільно-правового захисту права власності та інших речових прав.

Тема 16. Зобов'язання у цивільному праві.

Поняття зобов'язання у цивільному праві. Зобов'язальне право та його система. Характеристика елементів зобов'язання. Основні тенденції розвитку сучасного зобов'язального права.

Поняття виконання зобов'язань. Поняття належного та неналежного виконання зобов'язань.

Виконання зобов'язань на користь кредитора і третьої особи. Покладення виконання на третю особу.

Уступка вимоги і перевід боргу.

Предмет виконання. Виконання зобов'язання з альтернативним предметом.

Місце та строки виконання. Дострокове виконання.

Валюта грошових зобов'язань.

Забезпечення виконання зобов'язань. Припинення зобов'язань. Поняття та основні способи забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка та її види. Співвідношення неустойки і збитків. Застава, поняття застави та її види. Звернення претензій кредиторів на заставлене майно. Поручка. Гарантія. Завдаток. Притримання. Поняття та основні підстави припинення зобов'язань. Припинення зобов'язань шляхом зарахування зустрічних вимог. Припинення зобов'язання збігом боржника і кредитора в одній особі.

Припинення зобов'язання угодою сторін. Припинення зобов'язання за неможливістю виконання. Припинення зобов'язання у зв'язку зі смертю громадянина чи ліквідації юридичної особи.

Тема 17. Цивільно-правова відповідальність.

Поняття, значення та функції цивільно-правової відповідальності.

Цивільне правопорушення, його елементи. Умови (підстави) настання цивільно-правової відповідальності. Особливості цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правові санкції.

Форми та види цивільно-правової відповідальності. Поняття матеріальної та моральної шкоди. Відшкодування матеріальної шкоди та компенсація моральної шкоди.

Цивільно-правова відповідальність у зобов'язаннях. Характеристика договірної та недоговірної відповідальності. Договірна та недоговірна відповідальність у цивільному праві.

Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Особлива частина цивільного права України

Тема 18. Загальні положення про договір купівлі-продажу.

Поняття та правова характеристика договору купівлі-продажу. Сфера застосування договору купівлі-продажу. Сторони договору купівлі-продажу. Предмет договору купівлі-продажу. Форма договору купівлі-продажу. Види договору купівлі-продажу.

Істотні і звичайні умови договору купівлі-продажу.

Права та обов'язки продавця за договором купівлі-продажу. Права та обов'язки покупця за договором купівлі-продажу.

Відповідальність продавця за договором купівлі-продажу. Відповідальність покупця за договором купівлі-продажу. Позовна давність до вимог, що впливають з договору купівлі-продажу.

Поняття та правова характеристика договору роздрібною купівлі-продажу. Особливості договору роздрібною купівлі-продажу. Види договору роздрібною купівлі-продажу.

Сторони договору роздрібною купівлі-продажу. Предмет договору роздрібною купівлі-продажу.

Форма договору роздрібною купівлі-продажу.

Істотні умови договору роздрібною купівлі-продажу.

Порядок укладення договору роздрібною купівлі-продажу.

Обов'язки продавця за договором роздрібною купівлі-продажу. Обов'язки покупця за договором роздрібною купівлі-продажу. Відповідальність сторін за договором роздрібною купівлі-продажу.

Тема 19. Загальні положення договору поставки.

Поняття та правова характеристика договору поставки. Особливості договору поставки. Предмет договору поставки. Сторони договору поставки. Форма договору поставки. Особливості договору поставки для державних потреб.

Істотні умови договору поставки.

Порядок укладення договору поставки.

Особливості укладення договору поставки для державних потреб. Права та обов'язки сторін за договором поставки.

Відповідальність сторін за договором поставки.

Особливості договору поставки для державних потреб. Порядок укладення договору поставки. Особливості укладення договору поставки для державних потреб. Права та обов'язки сторін за договором поставки. Відповідальність сторін за договором поставки. Особливості договору контрактації сільськогосподарської продукції та договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Тема 20. Договір дарування. Договір міни.

Поняття та правова характеристика договору дарування. Предмет договору дарування. Форма договору дарування. Зміст договору дарування. Сторони договору дарування, їх права та обов'язки. Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Одностороння відмова від договору дарування. Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника.

Поняття благодійницької діяльності. Благодійна організація як сторона договору дарування. Договір пожертви. Договір дарування на користь третьої особи. Поняття та правова характеристика договору міни. Сторони договору міни. Особливості укладення та виконання договору міни. Момент виникнення права власності у сторін за договором міни.

Тема 21. Договір ренти. Договір довічного утримання (догляду).

Поняття та правова характеристика договору ренти. Форма договору ренти. Сторони договору ренти. Зміст договору ренти. Забезпечення виплати ренти. Форма і розмір ренти. Відмова від договору ренти. Розірвання договору ренти. Правові наслідки припинення договору ренти.

Поняття та правова характеристика договору довічного утримання (догляду). Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони договору довічного утримання (догляду). Права та обов'язки сторін за договором довічного утримання (догляду). Особливості укладення договору довічного утримання (догляду) щодо майна, що є у спільній сумісній власності.

Припинення договору довічного утримання (догляду). Договір довічного утримання на користь третьої особи.

Тема 22. Характеристика договорів про передання майна у користування.

Поняття та правова характеристика договору найму (оренди). Сфера застосування договору найму (оренди). Види договору найму (оренди). Сторони договору найму (оренди).

Предмет договору найму (оренди). Ризик випадкового знищення або пошкодження майна, переданого в оренду. Форма договору найму (оренди).

Істотні умови договору оренди. Права та обов'язки орендодавця за договором оренди. Права та обов'язки орендаря за договором оренди. Суборенда. Відповідальність сторін за договором оренди. Припинення договору оренди. Правові наслідки припинення договору оренди. Поняття та правова характеристика договору прокату. Сфера застосування договору прокату. Сторони договору прокату.

Предмет договору прокату. Форма договору прокату. Істотні умови договору прокату. Права та обов'язки сторін за договором прокату. Договір оренди будівлі та іншої капітальної споруди.

Поняття та правова характеристика договору найму (оренди) будівлі або іншої капітальної споруди. Сторони договору найму (оренди) будівлі або іншої капітальної споруди. Умови договору найму (оренди) будівлі або іншої капітальної споруди. Форма договору найму (оренди) будівлі або іншої капітальної споруди. Права та обов'язки сторін за договором найму (оренди) будівлі або іншої капітальної споруди.

Поняття та правова характеристика договору найму (оренди) транспортних засобів. Сторони договору найму (оренди) транспортних засобів. Форма договору найму (оренди) транспортних засобів. Істотні умови договору найму (оренди) транспортних засобів.

Види договору найму (оренди) транспортних засобів. Особливості договору найму (оренди) транспортних засобів з екіпажем. Права та обов'язки наймодавця за договором найму (оренди) транспортних засобів. Права та обов'язки наймача за договором найму (оренди) транспортних засобів. Відповідальність сторін за договором найму (оренди) транспортних засобів.

Поняття та правова характеристика договору лізингу. Предмет, сторони та зміст договору лізингу. Відповідальність продавця (постачальника) предмета договору лізингу. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Поняття та правова характеристика договору оренди земельної ділянки. Сторони договору оренди земельної ділянки. Предмет договору оренди земельної ділянки. Форма договору оренди земельної ділянки.

Порядок укладення договору оренди земельної ділянки. Особливості державної реєстрації договору оренди земельної ділянки. Істотні умови договору оренди земельної ділянки. Права та обов'язки наймодавця за договором оренди земельної ділянки. Права та обов'язки наймача за договором оренди земельної ділянки.

Відповідальність сторін за договором оренди земельної ділянки.

Припинення договору оренди земельної ділянки. Правові наслідки договору оренди земельної ділянки. Поновлення договору оренди земельної ділянки.

Поняття та правова характеристика договору позички. Форма, сторони та зміст договору позички. Відповідальність сторін за договором позички. Припинення договору позички.

Тема 23. Характеристика договорів про виконання робіт.

Поняття та правова характеристика договору підряду. Сфера застосування договору підряду. Сторони договору підряду. Генеральний підрядник і субпідрядник. Види договору підряду.

Умови договору підряду. Кошторис та його види. Права та обов'язки замовника. Права та обов'язки підрядника. Субпідряд. Прийняття роботи, виконаної за договором підряду.

Відповідальність сторін за договором підряду. Позовна давність.

Поняття та правова характеристика договору побутового підряду. Особливості договору побутового підряду. Сторони договору побутового підряду. Форма договору побутового підряду.

Умови договору побутового підряду. Права та обов'язки підрядника. Права та обов'язки замовника.

Особливості договору будівельного підряду. Особливості договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Тема 24. Характеристика договорів про надання послуг.

Поняття, елементи та зміст договору перевезення. Перевезення вантажу, пасажирів, багажу за договором перевезення. Форма, види та зміст договору перевезення. Відповідальність за зобов'язаннями, що випливають із договору перевезення. Договір транспортного експедирування та його характеристика. Форма, види та зміст договору транспортного експедирування. Відповідальність за невиконання договору транспортного експедирування.

Поняття, елементи та зміст договору зберігання. Форма та види договору зберігання.

Права та обов'язки сторін. Відповідальність за договором зберігання.

Зберігання на товарному складі. Складські документи і права їх держателів. Спеціальні види зберігання.

Особливості зберігання в ломбардах, банківських сейфах, камерах зберігання транспортних організацій, в гардеробах і готелях.

Зберігання речей, що є предметом спору.

Договір охорони.

Страхові правовідносини і їх елементи.

Види і форми страхування. Добровільне страхування. Обов'язкове страхування.

Поняття та правова характеристика договору страхування. Сторони договору страхування, їх права та обов'язки. Страховики. Страхові агенти та страхові брокери.

Вигодонабувач та застрахована особа.

Звільнення страховика від надання страхових виплат.

Співстрахування. Договір перестрахування.

Порядок зміни та припинення договору страхування. Відповідальність за договором страхування.

Поняття договору позики. Сторони договору позики. Предмет договору позики. Форма договору позики.

Зміст договору позики. Новація боргу у позикове зобов'язання.

Відповідальність сторін за договором позики.

Поняття кредитного договору. Відмінність кредитного договору від договору позики.

Зміст кредитного договору.

Відповідальність сторін за кредитним договором.

Комерційний кредит. Договір управління майном.

Поняття договору банківського вкладу. Сторони договору банківського вкладу. Порядок внесення та повернення вкладу. Договір комісії. Поняття договору факторингу.

Тема 25. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Поняття і види авторських договорів. Сторони авторського договору. Майнові права автора та їх обмеження. Зміст авторського договору.

Договори на право використання творів. Відповідальність за невиконання авторського договору.

Поняття і види договорів про передання суміжних прав.

Договори про передання виключних прав виконавця. Договори про передання виключних прав виробників фонограм і відеограм. Договори про передання виключних прав організацій мовлення.

Договір про уступку патента. Порядок укладення договору про уступку патента. Зміст договору про уступку патента.

Поняття ліцензійного договору. Види ліцензій. Порядок укладення ліцензійного договору. Зміст ліцензійного договору.

Поняття ноу-хау. Правові засоби охорони ноу-хау. Зміст договору про передачу ноу-хау.

Договір комерційної концесії. Договір про спільну діяльність.

Тема 26. Недоговірні зобов'язання у цивільному праві.

Поняття, елементи та підстави виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди.

Спільне завдання шкоди кількома особами та їх відповідальність. Регресна вимога при відшкодуванні шкоди.

Способи відшкодування майнової шкоди. Зміна обсягу та звільнення від відповідальності.

Система деліктних зобов'язань. Умови та зміст відповідальності організації за шкоду, заподіяну її працівником.

Суб'єкти та особливості відповідальності за шкоду, заподіяну органами державної влади. Суб'єкти та особливості відповідальності за шкоду, заподіяну правоохоронними та судовими органами.

Підстави відповідальності та порядок відшкодування шкоди, завданої життю та здоров'ю фізичної особи.

Специфіка відповідальності за шкоду, заподіяну малолітніми, неповнолітніми, обмежено дієздатними, недієздатними та дієздатними особами.

Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Поняття джерела підвищеної небезпеки. Підстави настання відповідальності та можливості звільнення від неї.

Умови та елементи відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Особливості відповідальності за шкоду, заподіяну внаслідок скоєння злочину.

Поняття та умови зобов'язань, що виникають з набуття чи збереження майна без достатньої правової підстави. Види безпідставного набуття та збереження майна.

Порядок відшкодування доходів від безпідставно набутого майна та витрат на його утримання. Майно, що не підлягає витребуванню.

Поняття та основні ознаки недоговірних зобов'язань. Відмінність недоговірних і договірних зобов'язань. Види недоговірних зобов'язань. Функції недоговірних зобов'язань та недоговірної відповідальності.

Публічна обіцянка винагороди. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Зміст та термін виконання завдання. Правові наслідки виконання завдання.

Підстави припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди без оголошення конкурсу.

Публічна обіцянка винагороди за оголошенням конкурсу. Поняття та юридична природа конкурсів у цивільному праві.

Порядок організації та проведення конкурсу. Права та обов'язки учасників конкурсу.

Поняття та значення вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Право на ведення чужих справ без доручення.

Відшкодування витрат, понесених особою у зв'язку з вчиненням нею дій в інтересах іншої особи без її доручення.

Поняття, сторони та підстави виникнення зобов'язань, що впливають з рятування життя, здоров'я та майна іншої особи. Співвідношення зобов'язань з рятування життя, здоров'я та майна іншої особи з іншими видами недоговірних зобов'язань.

Порядок відшкодування шкоди, завданої особі під час рятування нею життя, здоров'я та майна іншої особи.

Створення загрози життю і здоров'ю та майну фізичної особи, майну юридичної особи.

Функції та підстави усунення загрози життю, здоров'ю та майну. Правові наслідки неусунення цієї загрози.

Тема 27. Загальні положення спадкового права.

Поняття, значення та принципи спадкового права за чинним цивільним кодексом України. Спадкування за заповітом та за законом. Здійснення права на спадкування. Поняття спадкування та спадкового правонаступництва. Спадкові правовідносини. Спадкодавці та спадкоємці, їх правовий статус. Особи, які усуваються під спадщини. Спадщина, її склад, Особливості спадкування деяких видів майна. Особливості спадкування деяких прав та обов'язків, що належали спадкодавцю. Час і місце відкриття спадщини.

Спадкування за законом. Коло спадкоємців за законом та порядок їх закликання до спадкування.

Розподіл спадкового майна між спадкоємцями за законом. Спадкування за правом представлення.

Спадкування за заповітом. Поняття та форма заповіту. Свобода заповіту, його зміст. Порядок складання заповітів.

Право на обов'язкову частку у спадщині. Позбавлення права на спадщину. Підпризначення спадкоємця. Заповідальний відказ. Заповіт з умовою.

Зміна та скасування заповіту. Підстави визнання заповіту недійсним. Заповіт подружжя.

Поняття спадкового договору. Сторони у спадковому договорі, їх права та обов'язки. Розірвання спадкового договору. Забезпечення виконання спадкового договору.

Прийняття спадщини. Відмова від прийняття спадщини та її правові наслідки. Охорона спадкового майна. Управління спадщиною.

Виконання заповіту. Призначення виконавця заповіту та його повноваження. Контроль за виконанням заповіту.

Оформлення права на спадщину. Свідоцтво про право на спадщину. Державна реєстрація права на спадщину.

3. Результати вивчення дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Цивільне право України” здобувачі освіти повинні засвоїти такі **програмні результати навчання**:

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини

РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального (в тому числі земельного та аграрного) і процесуального права.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Після вивчення навчальної дисципліни студент здобуває такі **компетентності**:

Загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові):

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право, земельне та аграрне право.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК. 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	С.р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Рік підготовки 2 Семестр 3,4						Рік підготовки 2 Семестр3,4					
1. Цивільне право в системі права України	4	1	1			2	4	1	1			2
2. Характеристика цивільних правовідносин	5	1	2			2	5	1	1			3
3. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	9	1	2			6	9	1	1			7
4. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	5	1	2			2	5	1	1			3
5. Участь держави та територіальних громад у цивільних відносинах	3	-	1			2	3	-	-			3
6. Характеристика об'єктів цивільних відносин	5	-	1			4	5	-	-			5
7. Правочини. Договір як різновид правочину	9	1	2			6	9	1	1			7
8. Представництво у цивільному праві	5	1	2			2	5	-	-			5
9. Здійснення цивільних прав та їх захист. Виконання цивільних обов'язків.	5	1	2			2	5	1	1			3
10. Строки (терміни) у цивільному праві. Позовна давність та її перебіг.	4	1	1			2	4	-	-			4
11.Характеристика особистих немайнових прав особи.	3	-	1			2	3	-	-			3
12. Загальні положення права власності.	9	1	2			6	9	1	1			7
13. Речові права на чуже майно.	5	1	2			2	5	1	1			3

14. Право інтелектуальної власності.	4	1	1			2	4	-	-			4
15. Цивільно-правовий захист права власності та інших речових прав.	5	1	2			2	5	-	-			5
16. Зобов'язання у цивільному праві.	5	1	2			2	5	1	1			3
17. Цивільно-правова відповідальність.	5	1	2			2	5	1	1			3
Разом за 3 семестр	90	14	28			48	90	10	10			70
Іспит в 3 семестрі	30					30	30					30
Разом за 3 семестр	120	14	28			78	120	10	10			100
18. Загальні положення про договір купівлі-продажу.	14	2	4			8	14	2	2			10
19. Договір поставки. Договір поставки для державних потреб.	12	2	3			7	12	1	2			9
20. Договір дарування. Договір міни.	12	2	3			7	12	1	2			9
21. Договір ренти. Договір довічного утримання (догляду).	13	2	4			7	13	1	1			11
22. Характеристика договорів про передання майна у користування.	11	1	3			7	11	1	1			9
23. Характеристика договорів про виконання робіт.	11	1	3			7	11	1	1			9
24. Характеристика договорів про надання послуг.	11	1	3			7	11	1	1			9
25. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.	10	1	2			7	10	1	1			8
26. Недоговірні зобов'язання у цивільному праві.	12	2	3			7	12	1	1			10

27. Загальні положення спадкового права.	14	2	4		8	14	2	2		10
За 4 семестр	90	16	32		42	90	12	14		64
Курсова робота в 4 семестрі	30				30	30				30
Іспит в 4 семестрі	30				30	30				30
Разом за 4 семестр	150	16	32		102	150	12	14		124
Разом за 3 і 4 семестри	270	30	60		180	270	22	24		226
Усього годин	270	30	60		180	270	22	24		226

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	Цивільне право в системі права України.
2	Характеристика цивільних правовідносин.
3	Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.
4	Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.
5	Участь держави та територіальних громад у цивільних відносинах.
6	Характеристика об'єктів цивільних відносин.
7	Правочини. Договір як різновид правочину.
8	Поняття та види представництва. Довіреність.
9	Здійснення цивільних прав та їх захист. Виконання цивільних обов'язків.
10	Строки (терміни) у цивільному праві. Позовна давність та її перебіг.
11	Характеристика особистих немайнових прав фізичної особи.
12.	Загальні положення права власності.
13.	Речові права на чуже майно.
14.	Право інтелектуальної власності.
15.	Цивільно-правовий захист права власності та інших речових прав.
16.	Зобов'язання у цивільному праві.
17.	Цивільно-правова відповідальність.
18.	Загальні положення про договір купівлі-продажу.
19.	Договір поставки. Договір поставки для державних потреб.

20.	Договір дарування.
21.	Договір ренти. Договір довічного утримання (догляду).
22.	Характеристика договорів про передання майна у користування.
23.	Характеристика договорів про виконання робіт.
24.	Характеристика договорів про надання послуг.
25.	Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
26.	Недоговірні зобов'язання у цивільному праві.
27.	Загальні положення спадкового права.
Разом	

6. Теми, винесені на самостійне вивчення

№ з/п	Назва теми
1	Тлумачення цивільного законодавства, застосування аналогії закону та аналогії права.
2	Рішення суду як підстава виникнення цивільних правовідносин.
3	Деліктоздатність, тестаментоздатність як елементи цивільної дієздатності фізичної особи.
4	Споживчі кооперативи як вид юридичних осіб.
5	Участь юридичних осіб публічного права у цивільних відносинах.
6	Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкти цивільних прав.
7	Договір про приєднання як вид договору.
8	Правові наслідки вчинення дій неуповноваженою особою або з перевищенням повноважень.
9	Значення моральних норм і принципів у визначенні меж здійснення суб'єктивного цивільного права.
10	Набувальна давність: поняття та значення.
11	Види та способи відшкодування моральної шкоди.
12	Право власності релігійних, політичних, профспілкових організацій.
13	Володіння на основі права та фактичне володіння.
14	Патент та порядок його одержання у цивільному праві.
15	Захист прав володільця, що не є власником.
16	Звернення претензій кредиторів на заставлене майно.
17	Відшкодування моральної шкоди юридичної особи.

18	Позовна давність до вимог, що впливають з договору купівлі-продажу.
19	Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.
20	Договір дарування на користь третьої особи.
21	Договір довічного утримання на користь третьої особи.
22	Особливості найму житлового приміщення.
23	Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.
24	Договір факторингу.
25	Договір комерційної концесії.
26	Особливості відповідальності за шкоду, заподіяну внаслідок скоєння злочину.
27	Призначення виконавця заповіту та його повноваження. Контроль за виконанням заповіту.

Самостійна робота може бути виконана у формі реферату. Тематика рефератів, вимоги до оформлення та оцінювання рефератів вказані у Методичних рекомендаціях з Цивільного права України для виконання практичних та самостійних робіт студентами факультету управління, економіки та права денної форми навчання та студентів Навчально-наукового інституту заочної та післядипломної освіти спеціальність 081 «ПРАВО».

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Теми курсових робіт

1. Характеристика елементів цивільних правовідносин.
2. Особисті немайнові відносини як предмет регулювання цивільного права.
3. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб.
4. Опіка та піклування в цивільному праві.
5. Цивільно-правовий статус малолітніх осіб.
6. Інститут юридичної особи в цивільному праві.
7. Держава як учасник цивільних правовідносин.
8. Об'єкти цивільних прав як елемент цивільних правовідносин.
9. Правовий режим рухомих речей в цивільному праві.
10. Недійсні правочини: поняття, види та правові наслідки їх недійсності.
11. Поняття та види строків в цивільному праві.
12. Представництво за довіреністю у цивільному праві.
13. Поняття, функції та види цивільно-правової відповідальності.
14. Поняття та система особистих немайнових прав фізичних осіб.
15. Право на інформацію як особисте немайнове право фізичної особи.
16. Підстави припинення права власності у цивільному праві України.
17. Поняття та ознаки речових прав у цивільному праві України.
18. Витребування майна з чужого незаконного володіння у цивільному праві України.
19. Суперфіцій як речове право на чуже майно у цивільному праві України.
20. Захист авторських прав в мережі Інтернет.
21. Прийняття спадщини за цивільним законодавством України.
22. Здійснення права на спадкування малолітніми та неповнолітніми особами.
23. Заповіт: види, форма, порядок оформлення.

24. Спадковий договір у цивільному праві України.
25. Охорона спадкового майна за цивільним законодавством України.
26. Договір як підстава виникнення цивільно-правових зобов'язань.
27. Договір купівлі-продажу у цивільному праві України.
28. Договір дарування у цивільному праві України.
29. Договір контрактації сільськогосподарської продукції.
30. Договір міни в цивільному праві України.
31. Договір найму (оренди) в цивільному праві України.
32. Договір позички в цивільному праві України.
33. Договір найму житла: поняття, зміст та види.
34. Договір підряду в цивільному праві України.
35. Договір про надання медичних послуг.

8. Методи і форми навчання

1. Словесні методи – лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту;

2. Наочні методи – лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

3. Метод навчання за рівнем пізнавальної активності - пояснювально-ілюстративний метод, метод відтворення, метод проблемного викладу, частково-пошуковий метод, дослідницький метод.

4. Практичні методи – виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань(кейсів) і тестів, ділові ігри, презентації, доповіді, реферати.

9. Методи і форми контролю:

1. Усне опитування (індивідуальне, аналіз відповідей студентів).

2. Письмова аудиторна та позааудиторна практична перевірка – аналіз розв'язків ситуативних завдань (кейсів) і тестів шляхом застосування чинного законодавства у сфері цивільного права, аналіз рефератів, доповідей, презентацій, аналіз проведених ділових ігр.

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація у формі заліку та екзамену.

Форми контролю: усна, письмова, комбінована.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

(3 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота 100 балів																	Су ма	Іс п и т	Су ма
Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4	Т. 5	Т. 6	Т. 7	Т. 8	Т. 9	Т. 10	Т. 11	Т. 12	Т. 13	Т.1 4	Т.15	Т.16	Т.17			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	50	5 0	10 0

(4 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота 50 балів											Сума	Екзам ен	Сума
Т. 18	Т. 19	Т. 20	Т. 21	Т. 22	Т. 23	Т. 24	Т. 25	Т. 26	Т. 27				
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	50	100	

11. Порядок оцінювання результатів навчання

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Цивільне право України» здійснюється у двох семестрах і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку

та екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного, практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр та набуття певних компетентностей, що проводиться як контрольний захід. На екзамені оцінюванню підлягають:

- володіння нормативно-правовими актами, що є джерелами Цивільного права України;
- володіння ключовими теоретичними знаннями про об'єкт дисципліни;
- здатність творчо мислити та синтезувати знання;
- уміння використовувати знання для розв'язання практичних завдань тощо.

Загальна оцінка за екзамен визначається як сума поточного контролю (до 50 балів) та відповідей на питання екзаменаційного білету або тестового завдання (до 50 балів).

Екзаменаційні білети з дисципліни «Цивільне право України», містять 3 теоретичні питання, що включають матеріал навчальної програми, яка використовується в процесі навчання.

Студент на іспиті отримує білет, на якому є пронумеровані питання, та чисті аркуші паперу. Іспит відбувається в письмово-усній формі.

У процесі усного опитування, викладач зобов'язаний спершу вислухати повну відповідь студента (не залежно від того, чи вона є правильною) і лише потім задавати уточнюючі, додаткові запитання. Обов'язково наголошується на неправильних фрагментах відповіді, на суті помилок.

Можливе проведення семестрового заліку та екзамену у формі тестування в системі Moodle.

Оприлюднення результатів іспиту проводиться публічно.

12. Критерії оцінювання знань студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
64-74	задовільно	не зараховано
60-63		
35-59		
0-34	незадовільно	

Загальні критерії поточного оцінювання знань студентів

% від кількості балів, визначеної робочою програмою дисципліни на відповідну тему (визначає викладач)	Критерії оцінювання
90-100	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під

	час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
75-89	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
60-74	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань. Студент має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
0-59	Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.
0-34	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі екзамену/заліку

13. Методичне забезпечення

Підручники і навчальні посібники; методичні матеріали до практичних занять; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

14. Рекомендована література

Нормативно-правові акти та судова практика

1. Конституція України : Закон України від 28. 06. 1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>.(дата звернення: 15.08.2024).
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>.(дата звернення: 15.08.2024).
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>.(дата звернення: 15.08.2024).

4. Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та обмежень : Закон України від 01.07.2004 р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95).(дата звернення: 15.08.2024).
5. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95).(дата звернення: 15.08.2024).
6. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95).(дата звернення: 15.08.2024).
7. Про іпотечні облігації : Закон України від 22.12.2005 р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95).(дата звернення: 15.08.2024).
8. Про іпотеку : Закон України від 05.06.2003р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95).(дата звернення: 15.08.2024).
9. Про судову практику у справах про спадкування : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 30.05.2008 р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95).(дата звернення: 15.08.2024).
10. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 р. №4. Постанови Пленуму Верховного Суду України 1972-2002 рр. / За заг. ред. В.Т.Малыренка. К., 2013.

Основна література

11. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. В. М. Коссака.К.: Істина, 2022.
12. Іванов Ю. Ф. Цивільне право України : Навч. посіб. у 2 т. / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова 2-ге вид. доповн. і переробл. Т. 1. К.: Алерта, 2021. 342 с.

Допоміжна література

13. Вакуленко О. Правовий, психологічний та соціально-економічний аспекти проблеми моральної шкоди, завданої громаді. *Право України*. 2020. № 4. С. 165–180.
14. Добош З. А. Щодо питання про укладення договору оренди землі на новий строк. *Право і суспільство*. 2021. № 5–1. С. 82– 88.
15. Довгерт А. Рекодифікація Цивільного кодексу України: основні чинники і передумови для старту. *Право України*. 2022. № 1. С. 27-41.
16. Дзера О. Принципи інституту права власності вимагають додаткових законодавчих гарантій. *Право України*. 2023. № 1. С 75-92.
17. Коваль І. Правові форми передання майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання. *Право України*. 2022. № 6. С. 31–42.
18. Кохановська О. Розвиток доктрини немайнових відносин в Україні. *Право України*. 2022. № 1. С. 93-104.
19. Коссак В. Правосуб'єктність державних органів і створюваних ними юридичних осіб у механізмі регулювання цивільної відповідальності. *Право України*. 2022. № 1. С. 154-166.
20. Красицька Л. Сімейні особисті немайнові права в національній доктрині приватного права. *Право України*. 2023. № 1. С. 120-135.
21. Міловська Н. В. Структура механізму правового регулювання договірних страхових відносин. *Право і суспільство*. 2022. № 3–1. С. 98–104.
22. Тарасенко Л. Інтернет–сайт як об'єкт ІТ–права. *Право України*. 2021. № 1. С. 103–113.
23. Зільник Н. Договір про надання туристичних послуг: поняття та особливості. *Підприємництво, господарство і право*. 2022. № 11. С. 45-52.
24. Рим Т. Особливості здійснення корпоративних прав у сфері будівництва. *Підприємництво, господарство і право*. 2022. № 11. С. 92-100.
25. Сафончик О. Особисті немайнові права: актуальні проблеми цивільно-правового захисту. *Юридичний вісник*. 2023. № 1. С. 32-38.
26. Сафончик О. Окремі аспекти відшкодування майнової та немайнової (моральної) шкоди в умовах воєнного стану. *Юридичний вісник*. 2023. № 2. С. 52-59.
27. Сафончик О., Гнатюк Д. Окремі питання розірвання договору дарування за законодавством України. *Юридичний вісник*. 2023. № 2. С. 44-51.

28. Симонян Ю. Визначення поняття та умов правової охорони дизайну як об'єкта права інтелектуальної власності та галузі креативних індустрій. *Юридичний вісник*. 2023. № 2. С. 51-60.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси - [книжковий фонд](#) читального залу Львівського НУП (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1), Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаника НАН України (вул. Стефаника, 2).

2. Електронні інформаційні ресурси:

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/>;

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Урядовий портал Кабінету Міністрів України. Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника. Режим доступу: www.lsl.lviv.ua.

Офіційний сайт Бази українського законодавства в Інтернет. Режим доступу: www.lawukraine.com.